

Працевлаштування

Працевлаштування – загальна інформація

- Рівень безробіття в Ісландії, як правило, низький. Близько 3%.
- Епідемія Covid-19 призвела до величезного зростання безробіття, особливо серед людей іноземного походження. Частково це може бути пов'язано з тим, що багато іноземних громадян працювали в туристичній сфері та харчової промисловості. Кількість робочих місць в цих галузях значною мірою знизилася, або взагалі зникли.
- Громадянам держав ЄЕЗ (Європейської економічної зони) не потрібен дозвіл на роботу в Ісландії.
- Усі працівники повинні мати ідентифікаційний номер (kennitala) та зареєстроване місце проживання в Національному реєстрі Ісландії.
www.skra.is

Користь для суспільства

- Потужна економіка є важливою для кожного члена суспільства.
- Чим більша кількість людей, які працюють на ринку праці, тим вищі надходження до державної скарбниці та муніципалітетів у вигляді податків.
- Податкові надходження використовуються для фінансування шкіл, охорони здоров'я, лікарень, будівництва доріг, соціальних виплат та багатьох інших речей.
- Більше людей працює – менше державних коштів використовується на витрати, такі як: безробіття та інші соціальні виплати.

Користь для фізичних осіб

- Для більшості дорослих людей дуже важливо мати оплачувану роботу.
- Працевлаштування забезпечує:
  - фінансову гнучкість;
  - більш насичене повсякденне життя;
  - соціальний статус і зв'язки;
  - можливість використовувати свої таланти;
  - права та пільги в різних сферах;
  - можливість зробити свій внесок у суспільство.

Права та обов'язки на ринку праці

- Закони визначаються Парламентом, а окремі законодавчі положення стосуються всіх працівників і роботодавців.
- Всі роботодавці зобов'язані дотримуватися законодавства про найм та заробітну плату за контрактами, робочий час, відсутність на роботі, охорони здоров'я, безпеки та умов праці.
- Працівники також мають забор'язання, включаючи відповідальність за: виконання своїх завдань на задовільному рівні; створення належного робочого середовища; участь в організованих заходах безпеки; охорону навколишнього середовища на робочому місці.
- Працівники (через профспілки) та роботодавці укладають між собою трудові договори. Кожна конкретна галузь економіки має свої договори.

Права та обов'язки - продовження

- Працівники накопичують права пропорційно тому, скільки часу вони працюють і є активними на ринку праці.
- Як стаж роботи, так і вік є важливими факторами, коли йдеться про різні права, наприклад, тривалості оплачуваної відпустки в літній період.
- Такі права як: відпустка, відшкодування за навчання, лікарняні, виплати в пенсійний фонд у зв'язку з хворобою та виплати по безробіттю, розраховуються на основі віку та накопичених прав.
- Виплати у фонд відпустки по догляду за дитиною залежать від тривалості та обсягу зайнятості на ісландському ринку праці (мінімум 6 місяців роботи до народження дитини).
- Також можна подати заяву на отримання батьківської допомоги, але ця сума є незначною.

Профспілка - що це?

- Працівники на ринку праці є членами певних профспілок.
- Деякі профспілки є специфічними для певних професії, тобто відкриті лише для людей, які належать до однієї конкретної професії, як-от Ісландська медична асоціація.
- Найбільші профспілки в Ісландії відкриті для кількох професійних груп. VR, Efling та Sameyki — найбільші профспілки.
- Профспілки ведуть переговори з роботодавцями щодо заробітної плати, робочого часу та пільг від імені своїх членів.

Профспілки – пільги для членів

- Метою профспілок є, насамперед, працювати над покращенням умов та розширенням прав своїх членів.
- Профспілки мають власні будинки та квартири для відпочинку по всій країні, які члени можуть орендувати на короткий термін за невеликі гроші. Багато профспілок пропонують працівникам дорожні чеки, які ті потім можуть використати, купуючи авіаквитки, як знижку.
- Чудово мати можливість поїхати у відпустку та насолоджуватися чудовими краєвидами під час відпочинку. Кожен має право орендувати літній будиночок чи дачну квартиру. Будинки обладнані всіма зручностями, та як правило, мають джакузі.

Профспілки – пільги для членів (продовження)

- Профспілки також керують освітніми та лікарняними фондами. Члени профспілки можуть використовувати кошти для плати за навчання або на витрати пов'язані з, наприклад: курсами ісландської мови, програмами фізичної культури, фізіотерапією, відвідуваннями психолога чи оплатою окулярів.
- Правила, стосовно використання коштів із цих фондів, відрізняються між профспілками.
- Профспілки також сплачують частину витрат на медичне обслуговування людей, які проживають за межами столичного регіону, які повинні приїхати до Рейк'явіка на лікування.
- Кожен може звернутися за допомогою до своєї профспілки, якщо особа не впевнена щодо обсягу своїх прав або якщо вважає, що її права були порушені (наприклад, щодо контрактів про заробітну плату).

Профспілки – прод.

- Члени профспілки сплачують низькі членські внески. Внески вираховується з їхньої заробітної плати.
- Членство в профспілці не є обов'язковим, але воно має незаперечні переваги.
- Люди, яких звільнено з роботи, можуть продовжувати сплачувати членські внески профспілкам та захищати свої права.
- Ісландська конфедерація праці є найбільшою міжгалузєвою організацією для найманих працівників в Ісландії. www.asi.is
- Профспілки є членами конфедерації. Конфедерація праці Ісландії є форумом для організацій-членів, які співпрацюють один з одним і взаємодіють із державними органами та Конфедерацією ісландських підприємців, та від їхнього імені вирішують питання, які хвилюють усі сторони. www.sa.is

Представник профспілки - хто це?

- Представник профспілки є контактною особою між працівниками, профспілкою та роботодавцем.
- Представник профспілки – це працівник, обраний його/її колегами й зобов'язаний зберігати конфіденційність щодо них.
- В обов'язки представника входить обмін інформацією, опублікованою профспілкою, а також відповідати на можливі запитання працівників, щодо інформації, прав та обов'язків працівників.
- Якщо ви вважаєте, що ваші права порушуються на роботі, зверніться до представника профспілки на робочому місці або зверніться безпосередньо до своєї профспілки.

Mynd frá VMST

Заробітна плата та податки

- В Ісландії заробітна плата зазвичай виплачується щомісяця, на початку місяця.
- Дохід, після сплати податків, перераховується на банківський рахунок працівника.
- У переважній більшості випадків квитанція про заробітну плату (launaseðill) надсилається в електронній формі. Вона відображається в розділі "Мої документи" в службі домашнього банкінгу (онлайн) або на www.island.is.
- У квитанції про заробітну плату вказується сума виплаченої заробітної плати (útborguð laun), сума загальної заробітної плати (heildarlaun), сплачені податки (greiddir skattar) та інші витрати, пов'язані з заробітною платою.
- Сума загальної заробітної плати — це сума заробітної плати **до вирахування** податків та витрат, пов'язаних із заробітною платою.
- Виплачена заробітна плата – це сума, **що перераховується** на банківський рахунок.
- Усі працівники одержують квитанції про заробітну плату, у яких вказуються доходи та відрахування.

Витрати, пов'язані з заробітною платою

- Витрати, пов'язані з заробітною платою, включають:
  - виплати до пенсійного фонду (lífeyrissjóður);
  - членські внески в профспілки (félagsgjald);
  - внесок в об'єднання працівників на робочому місці;
  - витрати на харчування, якщо працівник оплачує харчування, надане на робочому місці.
- Роботодавці зобов'язані відраховувати будь-які аліменти на дитину, або не сплачені службові мита, із зарплати та надсилати їх до органів влади.
- Усі виплати та відрахування щомісяця вказуються у квитанції про заробітну плату.

Податки — важливе джерело підтримки у державах соціального добробуту

- Ісландія – держава соціального добробуту, та покладається на людей, які сплачують податки та інші офіційні збори. Податкові надходження держави використовуються для оплати державних послуг і соціальних виплат. www.rsk.is
- Усі сторони, які утворюють дохід (працівники та підрядники), зобов'язані сплачувати податок на прибуток та муніципальний податок.
- Податок на прибуток сплачується державі.
- Муніципальний податок – це податок, сплачений муніципалітету, у якому ви проживаєте.
- Платники заробітної плати зобов'язані утримувати податки із заробітної плати найманих працівників і сплачувати ці податки державі.

Податки – продовження

- Працівники сплачують різні суми податків залежно від їхнього доходу.
- У системі оподаткування є податкові категорії, які застосовуються до заробітної плати людей.
- У середньому люди платять близько 37,4% свого доходу у вигляді податків і витрат, пов'язаних із заробітною платою.
- З суми податків утримується податкова пільга фізичних осіб. Податкова пільга фізичних осіб становила 59,665 ISK на місяць у 2023 році. www.rsk.is/einstaklingar/stadgreidsla/personuafslattur
- Усі особи, яким упродовж податкового року виповнилося 16 років і які проживають в Ісландії, мають право на податкову пільгу.

Податкова декларація

- Кожен зобов'язаний подавати заповнену податкову декларацію до податкових органів у **березні** місяці кожного року. Це також стосується людей, які отримують соціальні виплати чи допомогу по інвалідності.
- Якщо фізична особа не подала податкову декларацію, тоді уповноважений податкової служби самостійно оцінить суму заробітної плати, отриманої відповідною особою.
- Податкова декларація – це електронний документ, у якому зазначаються всі доходи, активи, зобов'язання та податкові платежі відповідної особи за рік.
- Податкові органи перевіряють податкову декларацію та розраховують розмір податкових зборів, які особа має сплатити. Вони також розраховують компенсацію, якщо це необхідно.
- На основі податкової декларації розраховуються процентні субсидії за житловими кредитами (vaxtabætur) та сімейна допомога для сімей із дітьми (barnabætur). Такі пільги, та їхній розмір, призначаються на основі доходів та активів.

Податкова декларація - продовження

- Податкова декларація представлена в електронному вигляді.
- Зазвичай уся інформація вводиться попередньо, наприклад, зарплата та податки, що вираховуються з оплачуваної роботи.
- Податкова декларація має бути перевірена та подана в електронному вигляді. Це робиться за допомогою веб-ключа або електронного ID.
- Податкова декларація подається в березні кожного року, у розділі "Мої сторінки" за адресою www.skattur.is.
- Результати перевірки податкової декларації податковими органами деталізовано в підтвердженні податкової декларації. У ньому вказуються офіційні митні збори, сума, яка підлягає відшкодуванню, та чи має особа заборгованість. Підтвердження податкової декларації можна знайти в електронному вигляді в розділі «Мої сторінки» за адресою www.skattur.is

Система пенсійного забезпечення

- Коли люди припиняють працювати через свій вік (віком 67–70 років), вони отримують пенсію за вислугу років та, зазвичай, також виплати з пенсійного фонду.
- Пенсію за вислугу років виплачує держава через органи соціального страхування (Tryggingastofnun ríkisins). Ваші права за системою соціального забезпечення пов'язані з тривалістю вашого перебування в Ісландії. www.tr.is
- Відповідно до закону, усі наймані працівники та самозайняті особи зобов'язані сплачувати внесок у пенсійний фонд у розмірі щонайменше 15,5% загальної заробітної плати, яка розподіляється між працівниками та роботодавцями. Найманий працівник платить 4%, а роботодавець сплачує 11,5%.

This Photo by Unknown Author is licensed under [CC BY-SA-N](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Система пенсійного забезпечення (прод.)

- Метою пенсійних фондів є забезпечення того, щоби їхні члени мали достатню пенсію за віком до кінця життя. Виплати до пенсійних фондів також використовуються для компенсації втрати доходу через інвалідність або смерть подружжя. www.lifeyrismal.is
- Розмір пенсійних виплат визначається виплатою страхових внесків, зроблених кожною особою протягом трудової діяльності, а також внесків у пенсійний фонд.
- Деякі пенсійні фонди відкриті для всіх, тоді як інші доступні лише для певних професій.
- Пенсійні накопичувальні плани є не обов'язковими. Працівники можуть зробити додатковий внесок у розмірі 4% від загальної заробітної плати до свого пенсійного фонду в обмін на внесок роботодавця. Багато людей так роблять.

Управління з питань праці

- Управління з питань праці (VMST) — це державна установа, яка діє відповідно до Закону про заходи ринку праці та Закону про страхування на випадок безробіття. www.vmst.is
- Серед загальних послуг, які Управління з питань праці надає фізичним особам — реєстрація, кваліфікаційне оцінювання, консультації, засоби правового захисту та набір на роботу.
- Управління з питань праці має головний офіс у Рейк'явіку, а також філії по всій країні.
- Управління з питань праці виплачує допомогу по безробіттю. Це завжди вважається коригувальними діями.
- Особи, які отримують допомогу по безробіттю, повинні завжди бути активними в пошуку роботи та бути готовими брати участь у заходах на ринку праці.

Управління з питань праці -прод.

- Фізична особа може мати право на отримання допомоги по безробіттю протягом 30 місяців із моменту подання заяви на отримання допомоги.
- Працівники віком від 18 до 70 років мають право на допомогу по безробіттю, якщо вони набули права на страхування та відповідають різним вимогам.
- Щоб мати право на отримання допомоги по безробіттю, особа повинна мати **дозвіл на роботу в Ісландії без обмежень**.
  - Люди, яким надано міжнародний притулок, мають необмежені права щодо місця проживання та роботи, отже, можуть мати право на отримання допомоги по безробіттю, якщо виконуються інші вимоги.
  - Люди, які отримали дозвіл на проживання з гуманітарних міркувань та/або дозвіл на тимчасове проживання, мають обмежені права на працевлаштування в Ісландії, а отже, не мають права отримувати виплати по безробіттю. (Якщо такі особи згодом отримають дозвіл на постійне проживання, вони можуть подати заяву на отримання допомоги по безробіттю.)

Управління з питань праці - прод.

- Серед завдань Управління з питань праці є:
  - ведення реєстру доступних робочих місць та обмін інформацією про наявні вакансії серед тих, хто шукає роботу;
  - забезпечення реєстрації безробітних та виплати допомоги по безробіттю;
  - організація ресурсів ринку праці, таких як: навчальні курси, працевлаштування, консультації та професійна реабілітація;
  - управління, отримання та обмін інформацією про стан ринку праці в Ісландії;
  - видача дозволів на роботу та реєстрація іноземних громадян на ринку праці;
  - моніторинг іноземної робочої сили в співпраці з іншими державними органами влади;
  - працювати над тим, щоб іноземні громадяни отримали такі ж умови оплати праці, що й інші працівники на ісландському ринку праці;
  - допомога біженцям та управління міжнародним відділом, пошук ресурсів та надання послуг іноземцям, у зв'язку з діяльністю на ринку праці.

Ухилення від оподаткування

- Іноді люди працюють і одержують заробітну плату, яку офіційно не декларують і не сплачують податків. Це називається працювати «у чорну».
- Така діяльність є незаконною та карається законом.
- Суб'єкт господарювання, який не сплачує податки зі своєї діяльності, та працівники, які не сплачують податки із заробітної плати, не роблять внеску в суспільство.
- Податкові надходження використовуються для оплати послуг і проєктів, які приносять користь усім у суспільстві.

Працювати «у чорну» – Які наслідки?

- Праця «у чорну» означає, що особа:
  - не отримує лікарняні виплати;
  - не отримує оплати літніх відпусток;
  - не вносить внесків на пенсійного фонду;
  - не має права на отримання допомоги по безробіттю;
  - без страхування від нещасних випадків на роботі;
  - має менше шансів отримати кредит у банку або на житло;
  - рідше знайде квартиру для оренди;
  - не отримає трудового договору, довідок чи підтвердженого досвіду роботи;
  - важче знайти іншу роботу.

Робота за контрактом

- Підрядником (verktaki) вважається будь-яка особа, яка на власний розсуд вирішує виконати або керувати конкретним проєктом для іншої сторони та гарантує успіх проєкту.
- Підрядник виставляє рахунки за свою роботу, та несе відповідальність за сплату податків та витрат, пов'язаних із заробітною платою.
- Підрядник зобов'язаний подати податкову декларацію та задекларувати доходи та витрати.
- Суб'єкт господарювання (підрядник), який наймає людей (працівників/підрядників), також називається роботодавцем, та має конкретні обов'язки.

Самостійна господарська діяльність

Mynd frá VMST

- Перед початком операційної діяльності, про неї необхідно повідомити податкову інспекцію, незалежно від того, чи здійснюється вона як компанія, чи за індивідуальним ідентифікаційним номером (kennitala) (аналог фізичної особи-підприємця).
- Також необхідно повідомляти про зміни в діяльності та про припинення діяльності (у разі ліквідації підприємства).
- Люди, які ведуть самостійну господарську діяльність, повинні ретельно розпоряджатися своїми фінансами:
  - вести облік і регулярно сплачувати ПДВ;
  - вводити дохід, щойно він буде отриманий;
  - виставляти рахунки;
  - подавати річні звіти наприкінці кожного фінансового року;
  - подавати податкову декларацію.
- Уповноважений податкового агентства (Ríkisskattstjóri) регулярно пропонує курси для людей, які починають самостійну економічну діяльність, www.rsk.is/atvinnurekstur/ad-hefja-rekstur/

Пошук роботи

- Хоча рівень безробіття в Ісландії, як правило, низький, при пошуку роботи може виникнути конкуренція.
- Більшість вакансій оголошується в газетах та/або в Інтернеті.
- Великі компанії рекламують доступні вакансії на своїх веб-сайтах та пропонують можливість подати заявку, якщо є вакансія.
- Існує також багато агенцій із працевлаштування, де можна переглянути багато доступних вакансій, наприклад Alfred, www.alfred.is
- У багатьох випадках заявка заповнюється онлайн. Резюме, рекомендаційний лист і сертифікати (як додатки), додаються за потреби.
- Ви також можете надіслати електронний лист безпосередньо компанії, зателефонувати чи прийти особисто та подати запит на співбесіду.
- Запрошення на співбесіду надсилаються електронною поштою або погоджуються по телефону.

Пошук роботи – прод.

- У заяві на роботу має бути зазначено наступне:
  - Супровідний лист, у якому особа коротко представляє себе, інформацію про свій досвід роботи, якщо можливо, та аргументами, що підтверджують компетентність та інтерес до роботи.
  - CV – тобто письмове резюме освіти та досвіду роботи. Воно повинно містити інформацію про наступне:
    - особиста інформація (фото, ім'я, ідентифікаційний номер (kennitala), адреса електронної пошти або номер телефону) та інформація про особисті питання, якщо бажає заявник;
    - освіта;
    - досвід роботи;
    - мовні навички;
    - інша відповідна інформація;
    - посилання.

Участь іммігрантів на ринку праці Ісландії

- Іммігранти в Ісландію приїжджають з усього світу, однак поляки, на сьогодні, є найчисельнішою групою іммігрантів.
- Часто кваліфікації іммігрантів не сприйняті нарівні з ісландськими освітніми ступенями. Подати заявку на атестацію дипломів відповідної професійної організації можна через Міністерство вищої освіти, науки та інновацій.
- Офіс ENIC / NARIC надає консультації щодо оцінювання попередньої освіти. www.enic-naric.net
- Перевірка компетенцій щодо професійно-технічних та інших робіт є обов'язком установ, які пропонують безперервну освіту. www.idan.is

Іммігранти на ринку праці

Mynd frá VMST

- Важливо, щоби кожний вивчив ісландську мову якнайкраще та використовував кожну можливість попрактикуватися. Навіть мінімальні навички можуть допомогти під час подачі заяви на роботу.
- Ісландське суспільство все ще адаптується, щоби стати мультикультурним суспільством, та іноді власники компаній вагаються, чи надати іммігрантам можливість на ринку праці.
- У Ісландії, зі збільшенням кількості людей іноземного походження, зростає потреба в різноманітних культурних та професійних ресурсах для навчання людей іноземного походження.
- Існує потреба в навчанні, яке поєднує ісландську мову з базовою освітою, із середньою шкільною освітою, з університетською освітою або професійною підготовкою.

Веб-сайти

- www.alfred.is
- www.asi.is
- www.attavitinn.is/vinna/atvinnuleit
- www.efling.is
- www.enic-naric.net
- www.idan.is
- www.island.is
- www.lifeyrismal.is
- www.mcc.is
- www.rsk.is
- www.idan.is
- www.rsk.is/atvinnurekstur/ad-hefja-rekstur/
- www.sa.is
- www.sameyki.is
- www.skattur.is
- www.skra.is
- www.tr.is
- www.utl.is
- www.vinnumalastofnun.is/atvinnuleitandi
- www.vinnumalastofnun.is/faedingarorlofssjodur
- www.vmst.is
- www.vr.is

Stjórnarráð Íslands
Félagsmálaráðuneytið